

FYSISK OG PSYKISK APV 2023 GENNEMGANG AF UDVALGTE RESULTATER FOR FORSVARSMINISTERIETS KONCERN



INDHOLD

1. sammenfatning	3
2. baggrund	4
3. RESULTATER FRA PSYKISK APV	5
3.1 Koncernresultater	5
3.2 Kønskrænkende adfærd	6
3.3 Mobning	6
3.4 Diskrimination	7
3.5 Trusler om vold og fysisk vold	7
3.6 Stress	7
3.7 Trivsel	7
4. RESULTATER FRA FYSISK APV	9
4.1 Koncernresultater	9
4.2 Ergonomi	10
4.3 Farlige stoffer og materialer (kemikalier)	11

1. SAMMENFATNING

Den psykiske og fysiske arbejdspladsvurdering (APV) blev gennemført i perioden 15. april til 11. juli 2023 for fastansatte inden for Forsvarsministeriets koncern.

Forsvarsministeriets koncerns samlede svarprocent for den psykiske APV var 69%, mens svarprocenten for den fysiske APV var 70,3%. Begge svarprocenter ligger på niveau med APV 2021.

Den psykiske APV er i denne rapport opdelt i to hovedtabeller, som viser hhv. de psykiske arbejdsmiljø dimensioner, som traditionelt er indeholdt i APV, samt en tabel, som viser de dimensioner, som i højere grad kan knyttes til trivselsområdet.

Forsvarsministeriets koncern scorer totalt set højere (mere positivt) end det nationale benchmark på 18 af APV'ens 21 psykisk arbejdsmiljø dimensioner - hvor det er muligt at sammenligne med nationalt benchmark. Kun på dimensionerne vedr. indflydelse, forudsigelighed samt mulighed for at udføre arbejdsopgaverne ligger koncernens totale score lavere.

Såvel koncernen totalt som alle styrelser scorer over (mere positivt) det nationale benchmark på dimensionerne om krænkende adfærd, som her omfatter uønsket seksuel opmærksomhed, seksuel chikane, mobning, diskrimination, fysisk vold samt trusler om vold.

Det er også værd at bemærke, at scoren fra APV 2023 er højere eller det samme som i APV 2021 på 18 ud af i alt 23 dimensioner.

Den del af den psykiske APV, som omfatter trivselsdimensionerne, er hentet fra Forsvarsministeriets tidligere medarbejdertrivselsmåling. Her ligger resultaterne fra 2023 generelt på niveau med resultaterne fra 2021. Der er sket en positiv stigning på 9 af de 16 dimensioner, 5 dimensioner er faldet, mens 2 er uændret. Højeste score er på spørgsmålene om hhv. forholdet til nærmeste leder, samt om man ønsker at blive på Forsvarsministeriets område de næste to år. Laveste score er på de to spørgsmål vedrørende løn og lønprocessen.

På de 11 dimensioner, hvor der er et sammenligneligt nationalt benchmark, ligger Forsvarsministeriets koncern over (mere positivt) på 9 af dimensionerne.

I den fysiske APV sammenholdes resultaterne fra APV 2023 med resultaterne fra de tidligere APV'er. Resultaterne af besvarelserne ligger generelt på niveau med APV 2021.

Det skal dog bemærkes, at der fra 2021 til 2023 særligt har været en stigning i andelen, som oplever problemer med termisk indeklima, som er steget fra 28,4% af respondenterne i 2021 til 31,9% i 2023. Ligeledes er andelen, som oplever problemer med mikroorganismer (skimmelsvamp) steget fra 5,4% til 8,2% af respondenterne.

Endeligt skal det for de to APV'er bemærkes, at udviklingen i arbejdsmiljøet alene opgøres på koncernniveau, hvilket betyder, at det ikke er muligt at se bevægelserne i arbejdsmiljøet i de enkelte styrelser og myndigheder, som kan variere i forhold til koncernens samlede udvikling.

2. BAGGRUND

APV gennemføres hvert andet år på Forsvarsministeriets område og er senest gennemført i 2023. APV'en er en væsentlig datakilde til at beskrive den generelle udvikling i det fysiske og psykiske arbejdsmiljø.

Den koncernfælles APV rapport har primært fokus på udviklingen inden for de arbejdsmiljøområder, som er udpeget som indsatsområder i Forsvarsministeriets arbejdsmiljøstrategi 2021-2025:

- Ergonomi (tunge løft og arbejdsstillinger)
- Farlige stoffer og materialer
- Krænkende adfærd
- Stress

Resultaterne i den psykiske og fysiske APV giver en indikation af, om arbejdsmiljøet bevæger sig i den ønskede retning. APV'erne danner følgende afsæt for myndighedernes drøftelser og justering eller iværksættelse af nye forebyggelsestiltag. Det er myndighedernes arbejdsmiljøorganisationer, som kender de lokale arbejdsmiljøforhold, herunder bl.a. iværksatte tiltag, brug af værnemidler og hjælperedskaber, APV-handlingsplanerne mv.

APV-spørgeskemaet for 2023 er identisk med skemaet for 2021. I 2021 blev spørgeskemaet tilpasset, så det i videst muligt omfang følger de seneste forskningsbaserede spørgsmål fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og Arbejdstilsynet. Af samme årsag kan resultaterne fra APV 2023 ikke sammenlignes en-til-en med 2019-resultaterne.

APV'en er gennemført for fastansatte på Forsvarsministeriets område. Der udarbejdes en separat APV for Beredskabsstyrelsens samt Hjemmeværnets frivillige i hhv. 2023 og 2024.

Resultaterne i denne rapport vil også fremgå af Forsvarsministeriets arbejdsmiljøregnskab 2023, som også vil indeholde bl.a. tallene for udviklingen i arbejdsulykker samt resultaterne fra den koncernfælles undersøgelse af kønskrænkende adfærd i 2023. Resultaterne fra undersøgelsen af kønskrænkende adfærd, Forsvarsministeriets arbejdsmiljøstrategi 2021-2025 samt arbejdsmiljøregnskab fra før 2023 kan findes på HR-portalen og Forpers.dk.

3. RESULTATER FRA PSYKISK APV

APV'en omfatter primært spørgsmål, der har til formål at afdække, om arbejdet gennemføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt (tabel 3.1). Herudover indgår der spørgsmål relateret til trivsel og HR generelt (tabel 3.6).

3.1 Koncernresultater

Tabel 3.1 viser resultaterne for hele koncernen opgjort på styrelser. Resultaterne vises i dimensioner, som dækker over flere underspørgsmål. Alle dimensioner er opgjort med en samlet score, som har en værdi mellem 0 og 5, hvor 5 er bedst. Score markeret med rødt ligger under det nationale benchmark.

Tabel 3.1: Resultatet af psyk-APV 2023 i alt for hele koncernen og fordelt på styrelser.

Dimension Myndighed	FMN i alt 2021	FMN i alt 2023	Ben- ch- mark ¹	FKO	FAUK	FES	FMI	FPS	FRS	HMD- ADST	BRS	HJV
Antal besvarelser	13965	15212		10053	21	1252	2131	679	220	6	413	437
Antal mulige deltagere	19960	22033		15441	25	1837	2632	784	260	8	546	500
Besvarelsesprocent	69,96	69,04		65,11	84,00	68,15	80,97	86,61	84,62	75,00	75,64	87,40
Indflydelse	3,99	4,02	4,07	3,97	4,24	4,10	4,11	4,14	3,80	4,17	4,04	4,28
Udviklingsmuligheder	3,54	3,55	3,32	3,56	3,64	3,44	3,55	3,54	3,48	3,70	3,58	3,67
Rolleklarhed og krav	3,55	3,57	3,43	3,56	3,86	3,58	3,59	3,69	3,61	3,94	3,40	3,74
Forudsigelighed	3,86	3,88	3,89	3,88	4,05	3,78	3,87	3,98	3,89	4,00	3,89	4,00
Mulighed for at udføre arbejdsopgaver	3,43	3,43	3,49	3,45	4,05	3,36	3,38	3,60	3,52	4,00	3,09	3,49
Mening i arbejdet	3,84	3,85	3,82	3,81	3,94	3,92	3,91	3,97	3,79	4,33	3,77	4,01
Arbejdstempo, arbejds- mængde og følel- sesmæssige krav	3,34	3,38	3,11	3,40	3,92	3,37	3,36	3,38	3,42	3,57	3,04	3,43
Forandringer	3,01	3,12	2,90	3,13	3,00	3,12	3,11	3,12	3,31	NIL	3,08	3,16
Samarbejde med kolle- ger	3,90	3,94	3,77	3,96	4,21	3,90	3,88	3,99	3,90	3,83	3,96	3,82
Anerkendelse	3,68	3,72	3,60	3,70	3,95	3,76	3,78	3,77	3,45	3,67	3,69	3,91
Medarbejder-inddra- gelse	3,55	3,62	3,43	3,62	3,76	3,56	3,59	3,71	3,57	3,67	3,51	3,83
Retfærdighed	3,63	3,68	3,51	3,69	3,84	3,60	3,69	3,75	3,48	3,76	3,62	3,83
Nærmeste leder og le- delseskvalitet	3,91	3,96	3,41	3,96	4,02	3,85	3,97	4,01	3,75	3,88	3,91	4,10
Diskrimination	4,75	4,76	4,66	4,75	5,00	4,76	4,81	4,75	4,73	5,00	4,59	4,83
Seksuel chikane	4,98	4,97	4,88	4,97	5,00	4,97	4,99	4,96	5,00	5,00	4,95	5,00
Uønsket seksuel op- mærksomhed	4,94	4,93	4,78	4,92	5,00	4,95	4,96	4,92	5,00	5,00	4,87	4,98
Mobning	4,81	4,82	4,50	4,82	5,00	4,75	4,87	4,84	4,86	5,00	4,70	4,77
Trusler om vold	4,98	4,98	4,05	4,97	5,00	4,97	5,00	4,99	5,00	5,00	4,98	4,99
Fysisk vold	4,99	4,99	4,75	4,99	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	4,99
Stress	3,88	3,93	3,40	3,95	4,10	3,92	3,93	3,87	3,89	4,00	3,62	3,93
Jobtilfredshed	3,92	3,86	3,63	3,80	4,05	4,03	3,92	4,01	3,82	4,33	3,84	4,09
Hjemmearbejde	4,23	4,04	-	4,00	4,15	4,15	4,04	4,11	4,23	4,00	4,08	4,04
Løn	2,72	2,57	-	2,45	3,12	2,75	2,74	2,92	2,54	3,17	2,86	2,92

¹ Benchmark er hentet fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø rapport DBQ 2020. Arbejdstilsynet har gennemført en undersøgelse NOA-L i 2021. Da data i denne rapport er indsamlet under usædvanlige forhold pga. COVID-19 epidemien kan referencetallene være behæftet med usikkerhed, hvorfor disse tal ikke anvendes i tabellen ovenfor. Tallene fra NOA-L er alene medtaget under pkt. 3.5-3.8 vedr. benchmark med scoren for krænkende adfærd.

Forsvarsministeriet scorer højere (mere positivt) end det nationale benchmark på 18 ud af 21 dimensioner (der er ikke nationalt benchmark for hjemmearbejde og løn). Kun på dimensionerne vedr. indflydelse, forudsigelighed samt mulighed for at udføre arbejdsopgaverne ligger koncernens scorer lavere. Alle styrelser scorer over det nationale benchmark på dimensionerne om kønskrænkende adfærd (uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel chikane).

Det er værd at bemærke, at scoren fra APV 2023 er højere eller det samme som APV 2021 på 18 af de alt 23 dimensioner i tabel 3.1.

Nedenfor udfoldes områderne vedrørende krænkende adfærd og stress, som er indsatsområder i arbejdsmiljøstrategien.

3.2 Kønskrænkende adfærd

Som det fremgår af tabel 3.1 samt af 3.2 nedenfor, ligger resultaterne for kønskrænkende adfærd fra 2023 på niveau med 2021 resultaterne, idet der dog har været en mindre stigning hos kvinder.

Tabel 3.2: Andel, der svarer "Ja" på spørgsmål om kønskrænkende adfærd i APV

Spørgsmål: Har du inden for de sidste 12 måneder	2021 i alt	2023 i alt	2021 kvinder	2023 kvinder	2021 mænd	2023 mænd
- været udsat for seksuel chikane på din arbejdsplads?	0,5%	0,6%	1,4%	1,9%	0,3%	0,3%
- derudover oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, som du ikke vil betegne som seksuel chikane?	1,1%	1,4%	3,9%	4,8%	0,4%	0,5%

I alt svarer 0,6% af respondenterne i APV 2023, at de har været udsat for seksuel chikane. Til sammenligning viser Arbejdstilsynets undersøgelse NOA-L², at 2,4 % af lønmodtagerne svarer, at de har været udsat for seksuel chikane inden for de sidste 12 måneder. Undersøgelsen viser også, at for den branchegruppe, som Forsvaret tilhører (branchegruppe 21 'Polit, beredskab og fængsler'), svarer 4%, at de har været udsat for seksuel chikane.

I alt svarer 1,4 af respondenterne i APV 2023, at de har været udsat for 'uønsket seksuel opmærksomhed'. Til sammenligning viser den nationale undersøgelse, at 4,4% af lønmodtagerne svarer, at de har oplevet 'uønsket seksuel opmærksomhed'. For branchegruppe 21 er tallet 7,5%.

3.3 Mobning

Andelen, der angiver, at de har oplevet mobning i 2023 (3,6%), er på samme niveau som i APV 2021 (3,8%). 2,1% oplever, at mobningen sker sjældnere end på månedsbasis. Det betyder, at i alt 1,5 % af respondenterne har oplevet mobning fra på daglig basis til på månedlig basis.

Tabel 3.3: Andel, der oplever at de har været udsat for mobning, og hvor ofte mobningen sker

		Ja, dagligt eller næsten dagligt	Ja, ugentligt	Ja, månedligt	Ja, sjældnere	Nej
Har du været udsat for mobning på dit nuværende arbejde inden for de sidste 12 måneder.	2021	0,2%	0,5%	0,9%	2,1%	96,3%
	2023	0,2%	0,6%	0,7%	2,1%	96,4%

² National overvågning af arbejdsmiljøet blandt lønmodtager (NOA-L). Arbejdstilsynet 2021.

Til sammenligning viser Arbejdstilsynets nationale undersøgelse, at 7,7% svarer, at de inden for de sidste 12 måneder har været udsat for mobning.

3.4 Diskrimination

Der spørges i APV'en til, om man har oplevet at blive diskrimineret eller dårligt behandlet på arbejdspladsen på grund af fx køn, alder eller etnicitet. Forsvarsministeriets score er 4,76, hvilket er lidt over (bedre end) benchmark (4,66).

3.5 Trusler om vold og fysisk vold

Som det fremgår af tabel 3.1 er der meget få tilfælde af trusler om vold og fysisk vold. Den samlede score for 2023 for trusler om vold var 4,98, mens scoren for fysisk vold var 4,99. Begge scorer er identiske med resultaterne fra APV 2021.

3.6 Stress

Andelen, som angiver, at de har følt sig stresset, er faldet fra en score på 3,88 i 2021 mod 3,93 i 2023 (det er positivt med en høj score), jf. tabel 3.1. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at andelen af respondenter, som angiver, at de har følt sig stresset inden for de sidste to uger samt har følt sig langvarigt stresset, er faldet, jf. tabel 3.4. Der skal dog bemærkes, at der fortsat er 10,7%, som angiver, at de har følt sig stresset hele tiden/ofte inden for de sidste 12 måneder.

Tabel 3.4: Omfanget af oplevelsen af stress inden for de sidste to uger samt langvarigt stress

		Hele tiden	Ofte	Sommetider	Sjældent	Aldrig
Hvor ofte har du følt dig stresset inden for de sidste to uger?	2021	2,7%	12,9%	24,9%	28,6%	30,9%
	2023	2,0%	11,7%	23,9%	29,3%	33,1%
Hvor ofte har du følt dig langvarigt stresset inden for de sidste 12 måneder?	2021	1,5%	9,4%	17,2%	27,0%	44,9%
	2023	1,3%	9,4%	17,0%	26,5%	45,9%

Til sammenligning med APV 2023 scoren for stress på 3,93 er scoren for det nationale benchmark 3,63 (det er positivt med en høj score).

Arbejdsmængde og arbejdspress er to parametre, der kan medvirke til udvikling af stress. For de fire spørgsmål relateret hertil er der en lille stigning i respondenter, der har sat kryds i aldrig/næsten aldrig (tabel 3.5).

Tabel 3.5: Arbejdsmængde og arbejdspress

		Altid	Ofte	Sometider	Sjældent	Aldrig/næsten aldrig
Er det nødvendigt at arbejde meget hurtigt?	2021	6,3%	31,2%	50,4%	10,5%	1,6%
	2023	6,0%	29,5%	50,5%	11,9%	2,1%
Er arbejdstempoet så højt, at det påvirker kvaliteten af dit arbejde?	2021	2,3%	13,9%	35,8%	38,0%	9,5%
	2023	2,3%	12,9%	35,5%	38,2%	11,2%
Hvor ofte får du uventede arbejdsopgaver, der sætter dig under tidspress?	2021	2,2%	25,8%	42,1%	25,1%	4,9%
	2023	2,1%	24,2%	41,3%	26,5%	5,9%
Hvor ofte har du tidsfrister, der er svære at overholde?	2021	1,4%	15,7%	34,7%	38,5%	9,7%
	2023	1,4%	14,6%	33,2%	39,5%	11,4%

3.7 Trivsel

APV'en indeholder også en række spørgsmål, som er hentet fra Forsvarsministeriets tidligere medarbejdertilfredshedsundersøgelse. Spørgsmålene er overvejende relateret til trivsels- og personaleområdet. Hvor det er muligt, er benchmark hentet fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og Arbejdstilsynet. Det skal bemærkes, at sammenligningen med benchmark alene er vejledende, idet der kan være mindre forskelle på ordlyden i spørgsmålene.

Tabel 3.6: Trivsel for hele Forsvarsministeriets område 2023. Scorer markeret med rødt ligger under det nationale benchmark.

	FMN i alt 2021	FMN i alt 2023	NFA / AT	FKO	FES	FMI	FPS	FRS	HMD- ADST	BRS	HJV
Giver dit arbejde dig muligheder for at udvikle dine kompetencer?	3,71	3,72	3,54	3,75	3,55	3,67	3,72	3,60	4,00	3,72	3,82
Har du gode muligheder for efter- og videreuddannelse?	3,37	3,41	3,02	3,42	3,26	3,38	3,35	3,39	3,33	3,42	3,72
Bruger du tid på arbejdsopgaver, som du har svært ved at se formålet med?	3,58	3,58	3,58	3,54	3,57	3,65	3,84	3,67	4,17	3,32	3,78
Hvor ofte får du den information, du behøver for at udføre dit arbejde?	3,86	3,88	3,89	3,88	3,78	3,87	3,98	3,89	4,00	3,89	4,00
Er det nødvendigt at arbejde meget hurtigt?	2,70	2,75	2,49	2,76	2,71	2,72	2,76	2,77	2,83	2,52	2,75
Bliver konflikter løst på en retfærdig måde?	3,55	3,60	3,43	3,63	3,46	3,59	3,63	3,43	3,80	3,49	3,62
Føler du dig motiveret og engageret i dit arbejde?	3,97	3,97	3,83	3,93	4,08	4,02	4,03	3,81	4,33	3,94	4,11
Er dine arbejdsopgaver meningsfulde?	3,99	3,98	4,11	3,93	4,09	4,09	4,14	3,95	4,67	3,98	4,14
Tager dit arbejde så meget af din energi, at det går ud over privatlivet?	3,49	3,53	3,24	3,47	3,70	3,69	3,66	3,58	3,67	3,24	3,70
Vil du anbefale andre at søge en stilling på din arbejdsplads?	3,73	3,71	3,57	3,66	3,82	3,74	3,94	3,68	4,17	3,77	3,97
Er forholdet mellem din nærmeste leder og dig præget af gensidig respekt og anerkendelse?	4,15	4,18	3,68	4,18	4,07	4,20	4,29	3,97	4,00	4,21	4,32
Er der samspil mellem det, din nærmeste leder og den overordnede leder i din myndighed gør?	3,69	3,75		3,73	3,70	3,77	3,85	3,69	4,17	3,81	3,97
Ønsker du at blive inden for Forsvarsministeriets område de næste to år?	4,11	4,01		3,94	4,23	4,12	4,09	3,96	4,50	3,91	4,22
Giver den uddannelse og kompetenceudvikling, du har modtaget som en del af dit arbejde, dig gode muligheder i din videre karriere?	3,40	3,38		3,38	3,24	3,41	3,42	3,31	3,50	3,55	3,57
Har du gode fremtidsmuligheder i dit job?	3,39	3,40		3,38	3,49	3,45	3,36	3,37	3,50	3,38	3,34
Er din samlede løn inkl. pension er tilfredsstillende i forhold til dine kvalifikationer og præstationer?	2,67	2,45		2,28	2,78	2,76	2,84	2,65	3,17	2,83	2,77
Er processen for lønforhandling retfærdig på din arbejdsplads?	2,77	2,68		2,62	2,71	2,73	3,00	2,43	3,17	2,90	3,07

Resultaterne fra 2023 ligger generelt på niveau med resultaterne fra 2021. Der er sket en positiv stigning på 9 af de 16 dimensioner, 5 dimensioner er faldet, mens 2 er uændret. De højeste scorer er fortsat på spørgsmålene om hhv. forholdet til nærmeste leder, samt om man ønsker at blive på Forsvarsministeriets område de næste to år. Laveste scorer er på de to spørgsmål vedrørende løn og lønprocessen.

På de 11 dimensioner, hvor der er et sammenligneligt nationalt benchmark, ligger Forsvarsministeriets concern over benchmark på 9 af dimensionerne.

4. RESULTATER FRA FYSISK APV

4.1 Koncernresultater

Tabel 4.1 viser resultaterne fra den fysiske APV 2023 opgjort på koncern og styrelsesniveau. Resultaterne er opgjort som andelen, der svarer ja til de enkelte arbejdsmiljøproblemer, dvs. at det er bedst med en lav procent.

Tabel 4.1 Koncernresultater for fysisk APV 2023

Hele FMN område	FMN i alt 2019	FMN i alt 2021	FMN i alt 2023	FKO	FAUK	FES	FMI	FPS	FRS	HMD- ADST	BRS	HJV
Antal besvarelser:	13.846	13.966	15.494	10.344	20	1.270	2.103	677	222	6	418	432
Mulige deltagere	19.332	19.967	22.028	15.437	25	1.837	2.632	784	259	8	546	500
Besvarelsesprocent	71,6%	70,0%	70,3%	67,0%	80,0%	69,1%	79,9%	86,4%	85,7%	75,0%	76,6%	86,4%
Fysisk												
Indretning	21,3%	21,4%	22,6%	25,6%	0,0%	19,1%	18,3%	9,9%	10,4%	33,3%	27,8%	4,9%
Faciliteter	26,0%	27,1%	27,4%	31,7%	0,0%	16,6%	21,0%	12,0%	11,3%	50,0%	37,1%	11,1%
Støj	22,2%	23,6%	22,1%	22,7%	0,0%	17,6%	24,3%	14,9%	18,9%	16,7%	34,2%	12,3%
Vibrationer	2,5%	3,1%	2,9%	3,8%	0,0%	1,4%	0,8%	0,7%	0,0%	0,0%	2,2%	0,9%
Lys	15,9%	15,2%	15,1%	15,9%	5,0%	9,0%	17,0%	9,8%	9,0%	16,7%	22,0%	10,9%
Termisk indeklima	32,1%	28,4%	31,9%	29,6%	50,0%	22,9%	40,8%	39,9%	24,8%	16,7%	53,6%	36,8%
Luftkvalitet	20,6%	18,9%	19,4%	20,3%	5,0%	13,0%	21,5%	14,5%	13,5%	0,0%	25,1%	13,2%
Stråling	0,6%	0,4%	0,3%	0,5%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Andet fysisk	5,9%	6,9%	7,2%	7,4%	5,0%	7,8%	6,3%	7,1%	5,4%	0,0%	11,5%	3,9%
Ergonomisk												
Tekniske hjælpe- midler	5,3%	7,6%	7,1%	8,9%	0,0%	7,0%	3,0%	0,3%	0,0%	0,0%	5,7%	1,6%
IT-arbejdspladsen	10,1%	12,7%	12,3%	13,4%	10,0%	8,9%	10,3%	10,3%	8,6%	16,7%	16,0%	7,4%
Andet ergonomi	2,7%	5,4%	5,1%	5,1%	5,0%	5,7%	4,6%	4,3%	3,2%	0,0%	10,5%	2,1%
Tungt arbejde (se afsnit 4.3.1)												
Arbejdsstillinger (se afsnit 4.3.2)												
Ensidigt belastende arbejde (se afsnit 4.3.3)												
Kemisk/biologisk												
Kemikalier (afsnit 4.3)		15,5%	15,8%	20,2%	0,0%	14,0%	4,1%	0,2%	0,0%	0,0%	15,1%	5,3%
Mikroorganismer /skimmelsvampe	5,8%	5,4%	8,2%	9,5%	0,0%	9,0%	4,2%	4,7%	0,9%	0,0%	8,6%	3,9%
Hygiejne	9,0%	6,0%	6,0%	7,4%	0,0%	3,0%	2,5%	1,5%	0,0%	0,0%	13,2%	1,9%
Andet	0,4%	0,7%	0,5%	0,6%	0,0%	0,5%	0,3%	0,3%	0,9%	0,0%	0,7%	0,2%
Ulykkesrisiko												
Maskiner	0,4%	0,5%	0,6%	0,7%	0,0%	0,9%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%
Håndværktøjer	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%
Hjælpemidler	3,8%	6,1%	5,9%	7,6%	0,0%	3,7%	2,2%	0,4%	0,0%	0,0%	5,3%	1,6%
Værnemidler	6,9%	6,5%	6,1%	7,7%	0,0%	4,7%	1,7%	0,9%	0,0%	0,0%	11,5%	0,9%
Færdsel	7,8%	8,7%	8,7%	9,0%	0,0%	8,0%	8,3%	4,0%	3,6%	0,0%	20,1%	5,6%
Manuel håndtering	1,9%	2,2%	2,0%	2,5%	0,0%	2,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	0,7%
Brand- og flugtveje	3,2%	2,8%	2,7%	2,8%	0,0%	2,1%	2,2%	4,9%	2,7%	0,0%	2,2%	1,4%
ATEX	0,4%	0,6%	0,4%	0,6%	0,0%	0,4%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%
Nedstyrtningsfare		1,8%	2,0%	2,5%	0,0%	1,0%	0,6%	1,5%	0,0%	0,0%	1,9%	0,5%
Andet ulykkesrisiko	1,0%	1,1%	1,2%	1,3%	0,0%	1,3%	0,8%	0,9%	0,0%	0,0%	2,4%	0,7%

Som det fremgår af tabel 4.1, ligger de samlede koncernresultater for APV 2023 generelt på samme niveau som i APV 2021. Det er vanskeligt at vurdere, hvilken betydning COVID-19, herunder omfanget af hjemmearbejde i perioden, har haft for forebyggelse af det fysiske arbejdsmiljø. Det skal dog bemærkes, at der fra 2021 til 2023 særligt har været en stigning i andelen, som oplever problemer med termisk indeklima, som er steget fra 28,4% i 2021 til 31,9% i 2023. Ligeledes er andelen, som oplever problemer med mikroorganismer (skimmelsvamp) steget fra 5,4% til 8,2% af respondenterne.

Nedenfor beskrives områderne ergonomi samt farlige stoffer og materialer (kemi), som er indsatsområder i arbejdsmiljøstrategien. Arbejdsulykker er også et udpeget indsatsområde, men her opgøres udviklingen primært ved udviklingen i antal ulykker, som opgøres i det årlige arbejdsmiljøregnskab.

4.2 Ergonomi

Udviklingen i indsatsområdet ergonomi opgøres på områderne 'tunge løft' og 'dårlige arbejdsstillinger', som er væsentlige faktorer i det fysiske arbejdsmiljø. Tunge løft og dårlige arbejdsstillinger forekommer bl.a. i forbindelse med værkstedarbejde, på øvelser og uddannelse.

4.2.1 Tungt arbejde

Som det fremgår i tabel 4.2, viser besvarelserne, at 21,6% oplever 'skub og træk' i deres arbejde fra ¼ af tiden til næsten hele tiden. Endnu flere (30,9%) oplever løft og bæring fra ¼ af tiden til næsten hele tiden. Det bemærkes, at uanset om tallene er høje, så kan arbejdet være sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt, hvis Arbejdstilsynets grænseværdier overholdes, og de påkrævede hjælperedskaber, værnemidler og løfteteknikker anvendes.

Tabel 4.2: Løft og bæring

		Næsten hele tiden	Ca. ¾ af tiden	Ca. ½ af tiden	Ca. ¼ af tiden	Sjældent	Aldrig
Skub og træk	2021	0,9%	1,7%	4,8%	12,3%	40,7%	39,7%
	2023	1,1%	2,0%	5,2%	13,4%	39,2%	39,2%
Løft og bæring	2021	2,2%	3,4%	7,6%	16,5%	40,8%	29,5%
	2023	2,3%	4,0%	7,9%	16,7%	36,1%	33,0%

Der har fra 2021 til 2023 været en stigning i antallet, som løfter mere end 3 kg på en typisk arbejdsdag. Derimod er antallet, som løfter mindre end 3 kg mere end halveret fra 2021 til 2023 (tabel 4.3).

Tabel 4.3: Tungeste løft på en arbejdsdag

		0-3 kg	3-7 kg	7-15 kg	15-30 kg	>30 kg
Hvad vejer det tungeste, du løfter på en typisk arbejdsdag uden brug af hjælpemidler?	2021	44,0%	18,3%	17,4%	14,8%	5,5%
	2023	20,4%	23,1%	27,4%	21,4%	7,7%

Af de respondenter, der bærer byrder mere end to meter i løbet af en typisk arbejdsdag uden brug af hjælpemidler, er der en stigning i antallet, som bærer 6 kg eller mere. Derimod har der været et betydeligt fald fra 61,9% i 2021 til 39,1% i 2023, som bærer fra 0 til 6 kg.

Tabel 4.4: Bæring mere end 2 meter

		0-6 kg	6-12 kg	12-20 kg	>20 kg
Hvad vejer det tungeste, du bærer (mere end 2 m) i løbet af en typisk arbejdsdag uden brug af hjælpemidler?	2021	61,9%	17,6%	12,2%	8,4%
	2023	39,1%	25,8%	21,3%	13,8%

4.2.2 Arbejdsstillinger

Arbejdsstillinger er opgjort ud fra spørgsmål om: 'Lange rækkeafstande', 'siddende, gående og stående arbejde', 'arbejde i eller over skulderhøjde', 'vrid og bøj i ryggen' og 'hug- og knæsiddende arbejde' (tabel 4.5).

Tabel 4.5: Arbejdsstillinger

		Næsten hele tiden	Ca. ¾ af tiden	Ca. ½ af tiden	Ca. ¼ af tiden	Sjældent	Aldrig
Arbejder du med lange rækkeafstande? (uden støtte)	2021	0,9%	1,6%	4,5%	10,8%	54,0%	28,2%
	2023	0,9%	1,8%	5,1%	11,4%	51,7%	28,7%
Sidder du?	2021	17,9%	29,9%	25,1%	15,8%	10,5%	0,9%
	2023	17,7%	28,2%	23,5%	17,0%	11,7%	1,9%
Går eller står du?	2021	8,5%	12,6%	28,1%	34,9%	15,0%	0,9%
	2023	10,5%	13,5%	26,9%	33,2%	14,9%	1,0%
Har du armene i eller over skulderhøjde?	2021	0,4%	0,9%	3,0%	10,0%	51,4%	34,3%
	2023	0,5%	1,2%	3,9%	10,4%	49,6%	34,4%
Arbejder du med ryggen vredet eller foroverbøjet uden støtte med hænderne?	2021	1,1%	2,1%	5,1%	10,9%	48,4%	32,4%
	2023	1,2%	2,5%	5,5%	11,3%	47,0%	32,6%
Sidder du på hug eller på knæ, når du arbejder?	2021	1,1%	2,5%	5,1%	12,2%	35,8%	43,4%
	2023	1,0%	2,7%	5,5%	13,2%	35,1%	42,6%

4.2.3 Ensidigt belastende arbejde

82,1% (84,4% i 2021) oplever sjældent/aldrig problemer med gentagne bevægelser i deres arbejde i forbindelse med fx pakkearbejde og rengøring, mens 17,9% (15,6% i 2021) oplever gentagne armbevægelser fra ¼ af tiden/næsten hele tiden (tabel 4.6).

Tabel 4.6: Gentagne armbevægelser

		Næsten Hele tiden	Ca. ¾ af tiden	Ca. ½ af tiden	Ca. ¼ af tiden	Sjældent	Aldrig
Gør du gentagne armbevægelser, fx pakkearbejde og rengøring?	2021	1,7%	1,7%	3,9%	8,3%	37,4%	47,1%
	2023	2,5%	2,1%	4,4%	8,8%	36,7%	45,4%

4.3 Farlige stoffer og materialer (kemikalier)

Besvarelsene på spørgsmålene om arbejdet med kemikalier viser, at 15,8% af respondenterne i APV 2023 arbejder med kemikalier (tabel 4.7).

Tabel 4.7: Andel, der arbejder med kemikalier

		Ja	Nej
Arbejder du med stoffer og materialer (kemikalier) fx færemærkede kemikalier, nano- og kompositmaterialer?	2021	15,5%	84,5%
	2023	15,8%	84,2%

Af de, som har svaret ja på spørgsmålet om, at de arbejder med kemikalier, er 73,0% enig/meget enig i, at de får den nødvendige instruktion og oplæring. 82,9% er enig/meget enig i, at de har de nødvendige personlige værnemidler, når de arbejder med kemikalier.

Tabel 4.8: Uddybende spørgsmål til arbejdet med kemikalier

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sikker udførelse af fysisk arbejde på din arbejdsplads?		Meget enig	Enig	Hverken eller	Uenig	Meget uenig
Jeg får den nødvendige instruktion og oplæring i at arbejde sikkert med kemikalier	2021	18,3%	53,5%	19,4%	7,4%	1,4%
	2023	20,3%	52,7%	18,4%	7,3%	1,3%
Jeg har de nødvendige personlige værnemidler eller anden beskyttelse til rådighed mod hudkontakt med kemikalier	2021	25,1%	58,1%	10,5%	5,1%	1,2%
	2023	27,2%	55,7%	10,5%	5,1%	1,6%

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sikker udførelse af fysisk arbejde på din arbejdsplads?		Meget enig	Enig	Hverken eller	Uenig	Meget uenig
Jeg får den nødvendige instruktion og oplæring i at arbejde sikkert i gasser, dampe eller røg	2021	16,1%	48,6%	25,9%	7,5%	1,9%
	2023	18,3%	48,0%	23,9%	8,2%	1,7%
Jeg har de nødvendige personlige værnemidler eller anden beskyttelse til rådighed mod gasser, dampe eller røg	2021	20,2%	51,8%	19,5%	6,5%	2,1%
	2023	21,5%	49,5%	19,6%	7,2%	2,2%

Tabel 4.9 viser, at 25,5% af de, der har svaret ja på spørgsmål om, at de arbejder med kemikalier, også har problemer med ventilation i forbindelse med deres arbejde. Dette tal er faldet en smule fra 27,1% i 2021.

Tabel 4.9: Problemer med ventilation mv.

		Ja	Nej
Har du problemer med ventilation fx utilstrækkelig/uegnet ventilation til at fjerne evt. luftforureninger og/eller manglende kontrolanordning på udsugningsanlæg?	2021	27,1%	73,0%
	2023	25,5%	74,5%

Tabel 4.10 viser, at 98,5% af de, der har svaret, at de arbejder med kemikalier, ikke har problemer med opbevaring af kemiske stoffer, produkter og lign.

Tabel 4.10: Opbevaring af kemikalier

		Ja	Nej
Har du problemer med opbevaring af kemiske stoffer, produkter og lign.?	2021	1,2%	98,8%
	2023	1,5%	98,5%

88,5% respondenterne har svaret, at de sjældent eller aldrig arbejder med våde eller fugtige hænder, jf. tabel 4.11. Derved er der 11,6%, hvor det finder stedet sjældent til næsten hele tiden. Våde hænder kan udvikle sig til fx udslæt eller eksem.

Tabel 4.11: Arbejde med våde/fugtige hænder

Hvor stor en del af din arbejdstid har du våde eller fugtige hænder?	Næsten hele tiden	Ca. 3/4 af tiden	Ca. 1/2 af tiden	Ca. 1/4 af tiden	Sjældent	Aldrig
2021	0,4%	0,8%	2,7%	7,6%	33,4%	55,1%
2023	0,6%	0,8%	2,6%	7,9%	32,3%	55,7%

52,9% (49,3% i 2021) er enig/meget enig i, at de får den nødvendige instruktion/oplæring i at beskytte deres hænder, mens at 65,8% (64,4% i 2021) har de nødvendige personlige værnemidler.

Tabel 4.12: Instruktion, oplæring og værnemidler vedrørende arbejde med våde og fugtige hænder

Spørgsmål til alle der svarede at de i en del af arbejdstiden arbejder med våde og fugtige hænder		Meget enig	Enig	Hverken eller	Uenig	Meget uenig
Jeg får den nødvendige instruktion og oplæring i at beskytte mine hænder ved vådt og fugtigt arbejde	2021	13,7%	35,6%	35,5%	10,2%	5,0%
	2023	14,6%	38,3%	32,9%	10,4%	3,8%
Jeg har de nødvendige personlige værnemidler eller anden beskyttelse til rådighed mod vådt og fugtig arbejde.	2021	18,4%	46,0%	24,8%	7,6%	3,2%
	2023	18,8%	46,9%	24,3%	7,4%	2,6%